

Badische Landesbibliothek Karlsruhe

Digitale Sammlung der Badischen Landesbibliothek Karlsruhe

Reden und Arbeiten der Societas Latina - Cod. Karlsruhe 3420, 1-4

11 Reden der Societas Latina - Cod. Karlsruhe 3420,4

Rinck, Christoph Friedrich

[Karlsruhe], 1801-1804

Directori gravissime Socii Ornatissimi!

[urn:nbn:de:bsz:31-99852](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:bsz:31-99852)

Director gravissime
Socii ornatissimi!

Multos mortales opinio fallit, in terris perfectam beatitudinem posse inveniri, potest, tantq[ue] sese nactos esse, cum fortuna favente ac omnibus ad voluntatem fluentibus vitam degant prosperam, sed maxime falluntur; omnia enim sub sole sunt caduca, omnia evanescent, omnia accessu giunt; cura ac sollicitudo sunt comites mortalibus, dura ac aspera est via, quae fert per vitam, horrida spinis, quae incidentes multis agitantur fatis, crebra ac horrenda pericula insidiantur instantq[ue]; alius fortis ac constans

viam carpit, omnia vincit impedimen-
 ta, perstat animo vultuq; imotus, cui
 fluctibus obvia rupes contra impetus
 fortunae adversae nititur, hostesq; mi-
 naq; ridet et instantis metuenda pericu-
 la mortis ac si victus semel ac debilis
 succumbit, animosus sese rursus ex-
 tollit correptoq; baculo tendit ad me-
 tam; ast alius timet, pavet accusat-
 que fortunam atq; aberrans a via du-
 citur ad exitium horrendum, alius
 impositum onus duris fert humeris
 ac aequo animo, alius gravi pugnae
 totus succumbit! - Mortalis, si vales
 mel dulce ex poculo laetitiae forbe-
 re, gaudia concipe, ast ne fremas,
 si interfluit gutta absynthii amari!
 Saepe enim voluptates laboribus dul-
 ciores redduntur! Beatus, qui atro-

cem pugnam, quae urget in via vitae, fortis ac constans pugnavit, beatus, qui fortunae adversae magnanimum obtulit pectus, beatus tandem, qui comparitur ad voluntatem omnipotentis! - est hoc difficile esse, quis est, cui non plane sit persuasum? Quare Te, Director gravissime, annuente ac Valis, Socii ornatissimi haud invidis, verba faciam de variis fortunae vicibus ac explicare audebo quomodo fatis nostris, qualiacumque sint, laetos ac serenos vultus offerre et quomodo tranquilli ad metam, quam mensi sumus, valeamus pervenire nec non praedicabo praemia, quae maneant bonos!

Per totam mortalium vitam mutatur fortuna, forti fauenti modo succedit infortu-

nium, infortunio modo fors faciens. Alios
 videre est in summo fortunae throno in=
 fidentes, alios in pulvere detentos au=
 dimus moesto ore edentes querelas, at
 curiosius introspectentes rem animam
 advertimus, crudelissimum fatum splen=
 didissimae fortunae ac splendidissimam
 fortunam saepe causam fuisse cru=
 delissimi fati! - Latent enim occu=
 lis multorum hominum sapientes viae,
 quas carpit benignissimum numen
 ad homines beandos, atque saepe nesciae
 sunt reuelari. Sexcenti saepe mori=
 untur, ut unus vivat, qui beet rur=
 sus bis sexcentos, saepe aliquis a
 summo depellitur fortunae fastigio,
 ut digniori locum det, sexcenti im=

probi cadunt, ut sescentos digniores ex-
 tollant! Saepissime aliquis vita fungi-
 tur magnis honoribus insignis, quem
 forsam additamentum aliquot aëtorum
 obscurum contemtumq; reddidisset! Sae-
 pissime egregius juvenis immatura per-
 it necesse, qui forsam, longiore absoluta
 aëtorum serie, dira accensus rabie ac coe-
 cus furore patrem saeva manu neci-
 didisset! — Fortuna, ut jam supra
 dixi, volubilis errat, modo ridet sol
 rerum secundarum, modo furit turbo
 fortunae advoegae! Ne nimiam igitur
 in illa ponas fiduciam! Saepissime
 enim, cum Aurora referebat diem, jam-
 que rubescebat coelum stellis fugatis,
 sol hilaris videbat Zephyriq; mulce =

bant rura sereni, ast vespere stridebat
 fremebundi turbinis ira, rutila libra-
 ta fulmina, crebris micabat ignibus
 aether, ac rauca totoq; coelo resonan-
 tia tonitrua audiui. Ceu nauta, qui
 ventis secundis tranquillis sese credens
 undis in alto secat negligitq; iminen-
 tem tempestatem, mox mare tumidis al-
 bescere coepit fluctibus et praecipit spi-
 rare valentius Eurus, aspera crescit hy-
 ems omniq; a parte feroces bella ge-
 runt venti fretaq; indignantia mis-
 cent. Navis fluctibus modo erigitur,
 modo deprimitur, rursus erigitur ac
 saepe dat ingentem fluctu latus iota
 fragorem, et tandem unda victrice de-
 primitur in ima. Ita, qui nimia

securitate fidit fortunae! - Multi mortales
 putant, divitias efficere posse, ut in
 via per vitam tuti incedere, omnia vin-
 cere impedimenta ac tranquilli ad metam
 pervenire valeant, sed procul errant!
 Ne seducaris vano divitiarum splendo-
 re, multos fortasse putas beatos et
 falleris! Censeone hunc beatum, cui
 casu aliquo aut rerum impetu con-
 tigit, exsuperare sexcentos, quos, homi-
 nes ejusdem pietatis ac ingenii fors
 captos tenet, num eum putas beatum,
 qui nomine suo rutilis ac impiis flam-
 mis incensorum tectorum vicorumq[ue]
 coelo inscripto, monumentum, licet
 aere pereñius, eruentis manibus

posuit, nam illum aestimas beatum, qui
viam, quam paravit sibi ad immortalita-
tem, sanguine insontium civium, fu-
mantibus ruinis, ac cinere ac populati-
onibus conspicuam reddebat cuiusq; lau-
rea corona, qua sunt circumdata tem-
pora, sanguine innoxiorum militum
stillet? Multum sane abest, ut hoc
credam! Beatus homo, qui vitam de-
git tranquillam, cuius cor vulgat nef-
cium scelus nefandi et qui sibi ipse
facit! Ne igitur adspires ad improbas
divitias, quae ut te adjuvent in fe-
rendo vitae onere, tantum abest, ut
potius tibi obtent, divitiis enim sex-
centae curae comites sunt. Saepissime

forsan rex, gemifero sublimis insidens folio
 ac sceptrum gerens aureum, curis excitus
 mordacibus, optat instantibus votis, ut
 mutare possit auream coronam cum veste
 pauperis rustici, qui sitim fonte sedat
 placido! Animos contentus condit vitam
 optimis condimentis! Mortalis, pura ac
 tranquilla fluat tua vita in mare prae-
 teriti temporis, ut fons salit super ru-
 pes musco adopertas virenti! Flammium
 vita similis fluminibus, torrens magno
 cum impetu undas trahit, fons vero placi-
 do cum murmure ac tamen eodem cogun-
 tur! Ille, qui scalae summum jam gra-
 dum enixus est, parum tantum aberrans,
 ad imum rursus dejiçitur, et quo altior
 arbor, eo gravior casus! Patius ardeat ani-

mus tuus, cum integro ac pio homine fir-
 mo amicitiae vinculo jungi. Amicus op-
 tima vitæ possessio! Ceu fessus viator
 horrendo circumdatus deserto media no-
 cte tristis incedit cum atrae nubes
 subito caelo offunduntur horribilia
 eientur tonitrua, rutilaq; a summo
 librata fulmina strident per atram
 noctem, ac sicut rursus dulci solati-
 um fuit in consternatum viatoris
 pectus, si repente diffugiunt nubes
 caeloq; sereno rursus splendet tacita
 luna; ita grato erigitur levamine
 ille, qui deflet in sinu amici! Be-
 atus, inquam, cui contingit amicus,
 qui lacrymas fundit cum lacrymas
 fundente, qui laetatur cum lactante!

Quanta delectatur mens mea voluptate, cum
 video duos corporibus junctis durâ vitæ viâ
 incedentes, qui mutuo auxilio se adjuvant,
 Sed, quod dolendum est, quot dantur inter
 qui amici!! Amicitia ergo est, quae o-
 nus tuum potest levare non divitiarum, fors
 enim neficia flecti, sexcentos saepe a sum-
 mo fortunae folio in imas paupertatis
 gordes depellit auresque obstruit luctibus et
 precibus, imensas opes relinquere jubet di-
 vitem, qui omnes fortasse effunderet di-
 vitias, si valeant producere vitam divi-
 tem, cui mors horribilis. Sed parvit ege-
 no, cui tamen mors, finis laborum ac
 miseriarum, cara atque esset accepta, saevâ
 manu rapit infantulum adhuc ubera
 sugentem e complexu matris, quae

lacrymas fundens ac palmas ad sidera
 tendens luctu ingenti precibusq; fati-
 gatur vanis; aufert pectori desponsae
 puellae sponsum decorum, rapit fido
 marito uocem obaram uxoriq; obarae
 fidum maritum, aufert seni debili
 filium pium, unicam spem ac uri-
 cum adminiculum, qui nunc infirmus
 baculo sustinens artus derelictus ex-
 spectat mortem, stridentibus fertur
 penis in orientum proelii tumultum
 ac sexcentos saevos dat letho, qui for-
 san longiorem traxisse vitam meru-
 issent! Aest omnes narrare casus,
 quis est, qui valeat? Centum oribus

ac opus esset ferrèâ voce! —
 Quomodo vero debeam, audio aliquem que-
 rentem, qui perosus vitam insistit ora lu-
 gubris sepulchri atq; qui pressus gravi
 onere imo eoc pectore imanes ciet gemitus,
 quomodo debeam sortem diram longius ferre,
 constans ac fortis diu contra nitens sum,
 sed frustra, nullum auxilium, nulla
 vindicatio ex tanta miseriarum mole,
 nullum solatium in consternatum pe-
 ctus! ac tandem dira invadit illum
 desperatio, corripitur mens insana ra-
 bie, agitatur furore pectus, speremat os,
 evocatusq; tandem horrendam luctam,
 horresco referens, lethiferum ferrum con-
 dit in lymphatum pectus, spoliatq;
 sese munere, quo nullum praestantius!

Illic conspicio impium hominem, quem
 tandem corripuit vindex justitiae ma-
 nus, ductum ad locum supplicii, quo
 det justas poenas, terq; quaterq; exse-
 cratur diem natalem, iterum iterumq;
 accusat, dira extorquens verba, fortu-
 nam, sed hanc esse causam corvis co-
 positum cibi, quis est, qui sciat? Sic
 saepe fremunt homines, quos forsitan na-
 tura splendidissimis instruxit facul-
 tatibus, qui vero aut usi pravâ e-
 ducatione, (abs qua saepe pendet homi-
 nis aut fortuna secunda aut adversa)
 aut sua ipsorum causa in tan-
 tam irruere miseriarum molem ac
 nulla res est, quae animum atro-

cioribus extorqueat doloribus, quam infortu-
 nium, quod nobis ipsi conflavimus! Multi,
 quos impetus fortunae aduorsae graviter ur-
 gent desperata omni salute fremunt contra
 Deum, ast prudens futuri temporis exitum
 caliginosa nocte premit ridetq; si mortali-
 lis ultra fas trepidat! Nulli sane homi-
 num onus imponit, quod maxime anni-
 xus ferre nequeat. Multa sane mortali-
 bus dedit, quibus fortunae sese accommoda-
 re passit! Si degis vitam favente sorte,
 temperantiae aures praebe lubentes, ne se-
 ducaris rerum splendore, ne evadas inso-
 lens neq; enim in possidendis divitiis emi-
 net beatitudo et sapientia sed in recte
 adhibitis, alios, qui obscura sorte agunt
 vitam, adjuva, saepissime enim accidit,
 ut ille, qui felix aliquem adjuvit, ab eo=

dem infelix rursus adjuvaretur! Quam
 pauculi, quibus fauet fors, sunt modi-
 ci, quam pauculi, quos premit fortu-
 na adversa, sunt constantes! Equidem
 dicere non auesim, utrum sit difficilius!
 Quodsi vero te urget fortuna omnibus mor-
 tis, si continuo vulneraris illius icu,
 tunc indue te lorica fortitudinis, for-
 tis ac constans repugna, ita imatus tur-
 bine atro, tu ne cede malis sed contra
 audentior ito, constans vir est ceu ru-
 pes, vastum quae prodit in aequor, ob-
 vias undarum furis expositasq; vento vim
 cunctam atq; minas perfert colliq;
 marisq; ipsa imota manet. Ast sen-
 tiens tantis ac tam gravibus labo-
 ribus te imparem, tunc omnis imen =

sum perfer tacita patientia, responde voluntati
 fortunae, mox fortasse erit praesto auxilium
 et tantum eo forsan patieris, ut dignior
 evadas beatiore voluntate! Raro carpio pur-
 puream rosam late diffundentem dulcem
 odorem, nisi laceratus insectis spinis! - Alte-
 rum telum contra infortunium est spes.
 Quodsi graviter contra te insurgunt fortu-
 nae immetus, spera, spes est altria ac co-
 mes infelicitium, erigit triste cor hominum,
 ut ros coelestis marcescentem rosam.

"Spes Dea cum fugerent foeleratas numina
 terras

"Ex Diis invidâ sola remansit humo.

"Haec facit, ut vivat fossor quoque compede
 vinctus

"Liberatq; a feris cura futura putet

"Haec facit, ut videat cum terras undiq; nullas,

"Naufragus in mediis brachia jactet aquis.

Saepe aliquem solero medicorum cura relinquit

"Nec spes huic veniã deficiente cedit.

"Carcere dicuntur clausi sperare salutem

"Atque aliquis pendens in cruce vota facit;

"Haec Dea quam multos laqueo sua colla ligantes,

"Non est proposita passa perire nec!

Ast firmissimum adminiculum, quo tutus
niti potest infelix, est virtus. Pulcherrime
me canit antiquus vates:

"Fortuna saevo laeta negotio et
Ludum insolentem ludere pertinas

Transmutat incertos honores,

Nunc mihi, nunc alii benigna.

Laudo manentem, si celeres quatit

Penas, resigno, quae dedit et mea

Virtute me involo, probamq;

Pauperiem sine dote quaero."

Virtus est, quae alumnum suum nun-

quam deserit, virtus discipulis comes it in for-
 tem ultimam rerum, leniter mulcet cor affli-
 cti, virtus sepulchri nescia et post funera vi-
 vit! Sed, dicas, quot infantes ac pios ho-
 mines a fortuna adversa pressos video, in-
 nocentiam quam saepe conspicio lacrymas
 fundentem acribas, quid praestet igitur
 virtus? Sane praestat, confirmat inoto
 animo discipulum, compensatq; labores
 secentis dulcissimis purissimisque vo-
 luptatibus! Licet dirum scelus mil-
 le artificis integram infectetur vir-
 tutem, licet haec graviter pressa gemitu
 ciat imanes, tandem virtus vin-
 cet, ut sol, cui mane invidae nubes
 offundebantur, has multa vi verum-
 sit ac radios suos purpureos rursus
 spargit in terras splendetq; serenior!
 Licet justus carcere clausus sit

moesto, in quem ductus erat profana pra-
 vitate, licet vincata sint crura compe-
 dibus ferreis, tamen flecti ac terreri
 nescit. Nam:

"Iustum et tenacem propositi virum
 Non civium ardor prava iubentium
 Non vultus instantis tyranni
 Mente quatit solida: neque Auster
 Duce inquieti turbidus Adriae,
 Nec fulminantis magna Iovis manus,
 Si fractus illabatur orbis,
 Impavidum ferient ruinae!"

Et sit tandem placida functus est morte,
 tunc mortalium genius cum illo lae-
 tus in altiores purioresque sese extol-
 lit ^{regiones}, ubi integram ac dulcem beati-
 tudinem ex fonte laetitiae ducere et

praemium virtutis et constantiae valet
accipere. ~

Expressi nunc diligentiam, quam potui, vari-
as fortunae vices, explicare tentavi, quomo-
do fata nostra ferre possimus nec
~~non~~ omisi praemia, quae manent bono,
Indulgisce vos juvenili animo, spero!

Ut pauca adhuc monerem: Juvenis!
jam exiisti aetas puerilis ac maturef-
cis, duae nunc tibi patent viae, una
modesta ac peregrina insistit virtus,
libidinosum altera scelus, quod dolci-
bus ac fallacibus te allicit verbis,
fuge viam sceleris, licet sit lata ac
amoena, eripe te complexui illius, am-
plescatur enim non, nisi ut perdat,
viam rete virtutis, licet sit horrida

spinio, tunc omnes vitae minas labores
 que fortis ac constans perferre valebis,
 licet horrendo cum impetu ruant in
 te lethiferae tempestates, licet minen-
 tur raris cum fonitu strideantq̄,
 virtus forti te defendet tutelâ ac ducet
 ad metam, quâ aridens praemii coro-
 na tempora circumdabit tua! ~
